

Вопросы ГАК по дисциплине «География Кыргызстана»

1. Географическое положение Кыргызской Республики и границы Кыргызской Республики
2. Горные хребты Кыргызстана. Естественная граница между Западным и Восточным Тянь-Шанем
3. Климатические условия Кыргызстана. Формирование климата в Кыргызстане.
4. Что влияет на распределение атмосферных осадков
5. Реки и озера Кыргызстана
6. Ледники Кыргызской Республики и их типы, размеры.
7. Крупные озера Кыргызской Республики.
8. Водохранилища Кыргызской Республики
9. Образование почв и их разнообразие в территории Кыргызской Республики.
10. Земельные ресурсы Кыргызской Республики, пути по их рациональному использованию.
11. Влияние высотной поясности в распределении растительности.
12. На какой высоте расположена земледельческая зона
13. Леса Кыргызской Республики и их видовой состав и распространение.
14. Орехо-плодовые леса в Кыргызстане
15. Основные типы ландшафтов Кыргызской Республики и их распределение.
16. Природные ресурсы Кыргызстана. Месторождения каменного угля.
17. Топливные ресурсы Кыргызстана
18. Особо охраняемые природные территории Кыргызской Республики их классификация.
19. География населения и трудовых ресурсов
20. Плотность населения по регионам Кыргызстана
21. География важнейших отраслей промышленности Кыргызской Республики.
22. Специализация сельского хозяйства в зависимости от природных условий.
23. Растениеводство Кыргызской Республики
24. Животноводство Кыргызской Республики, какого его главное направление
25. Важнейшие транспортные магистрали республики. Протяженность автомобильных дорог

Перечень вопросов для подготовки к государственной аттестации по Отечественной истории (Истории Кыргызстана)

1. История как наука.

Тарых – илим катары.

2. Каменный век на Тянь-Шане.

Тянь-Шандагы таш доору.

3. Эпоха энеолита и ее основные признаки.

Энеолит доору жана анын негизги белгилери.

4. Пастушеские и земледельческие племена бронзового века Тянь-Шаня и Ферганы.

Коло доорунда Тянь-Шань жана Фергана аймактарындагы мал чарбачылыгы, дыйканчылык менен кесип кылышкан уруулар.

5. Племена саков в мировой истории. Саки в борьбе с государством Ахеменидов и армией Александра Македонского.

Дүйнөлүк тарыхтагы сак уруулары/. Сактардын Ахемениддер мамлекети жана Александр Македонскийдин аскердик күчтөрү менен көз карандысыздык үчүн болгон күрөшү.

6. Древние кыргызы: первое упоминание этнонима «кыргыз»; древняя родина кыргызов, первое независимое государство.

Байыркы кыргыздар: «кыргыз» этнонимии жөнүндөгү алгачкы маалымат; кыргыздардын байыркы мекени; алгачкы көз карандысыз мамлекет.

7. Усунское государство: общественно-политическое устройство, хозяйство, культура.

Усун мамлекети: коомдук-саясий түзүлүшү, чарбачылыгы, маданияты.

8. Древнеферганское государство Давань: общественно-политическое устройство, хозяйство, торговля, культура.

Байыркы ферганадагы Даван мамлекети: коомдук-саясий түзүлүшү, чарбачылыгы, соодасы, маданияты.

9. Древняя империя хуннов и сопредельные государства.

Хунндардын байыркы империясы жана ага коңшулаш мамлекеттер.

11. Ранние сведения о тюрках. Образование Тюркского каганата

Түрк эли жөнүндө алгачкы маалыматтар. Түрк каганатынын түзүлүшү.

12. Западно-Тюркский каганат (603-704 жж.). Торговля на Великом Шелковом пути.

Батыш түрк каганаты (603-704 жж.). Улуу Жибек жолундагы соода-сатыктын жүрүшү.

13. Тюркешский каганат . Карлукское государство.

Түргөш каганаты. Карлук мамлекети.

14. Борьба кыргызов Енисея за господство в Центральной Азии (конец VII-VIII вв.).

Энесай кыргыздарынын Борбордук Азиядагы үстөмдүк үчүн күрөшү (VII к. аягы -VIII к.).

15. Кыргызское великодержавие (IX-X вв.). Социально-экономическое положение, письменность, культура, верования.

Улуу Кыргыз дөөлөтү (IX-X кк.). Социалдык-экономикалык абалы, жазуусу, маданияты, диний ишеними.

16. Государство Караханидов (X-XII вв.). Провозглашение ислама государственной религией.

Караханийлер мамлекети (X-XII кк.). Исламдын мамлекеттик дин катары кабыл алынышы.

17. Государство Темуджина и кыргызы. Монгольские завоевания Семиречья и Тянь-Шаня. Темучиндин мамлекети жана кыргыздар. Монголдордун Жетисуу жана Тянь-Шанды басып алышы.
18. Государство Хайду. Возрождение экономики и торговли Семиречья и Тянь-Шаня. Хайду мамлекети. Жетисуу жана Тянь-Шандагы экономиканын жана соода-сатык мамилелерин жандандыруу.
19. Государство Моголистан. Завоевательные походы Амир Темира и Моголистан. Моголистан мамлекети. Амир Темирдин басып алуучулук жоортулдары.
20. Архитектурные памятники средневекового Кыргызстана: башня Бурана, Узгенский минарет, городище Кошой-Коргон, караван-сарай Таш-Рабат. Кыргызстандагы орто кылымга таандык архитектуралык эстеликтер: Бурана мурансы, Өзгөн мунарасы, Кошой-Коргон шаарчасы, Таш-Рабат кербен-сарайы.
21. Проблема этногенеза кыргызского народа. Три главных направления в изучении формирования кыргызского народа.
Кыргыз этногенези жонундогу ой пикирлер. Кыргыз элинин калыптануусундагы негизги үч багыт.
22. Роль Мухаммед Кыргызза в объединении кыргызских племен в первой половине XVI в. XVI кылымдын биринчи жарымындагы кыргыздардын биригүүсүндөгү Мухаммед Кыргыздын ролу.
23. Борьба кыргызов с калмакскими завоевателями (XVII – первая половина XVIII вв.) Кыргыздардын жунгарларга (калмак) каршы күрөшү (XVII к. – XVIII кылымдын биринчи жарымы).
24. Кыргызско-казахские отношения (вторая половина XVIII - первая половина XIX вв.). Кыргыз-казак мамлелери (XVIII к. экинчи жарымы – XIX к. биринчи жарымы).
25. Кыргызские племена и Цинский Китай (вторая половина XVIII в.) Кыргыз уруулары жана Цинь Кытайы (XVIII к. экинчи жарымы).
26. Образование Кокандского ханства (XVIII в.) Кокон хандыгынын түзүлүшү (XVIII к.).
27. Захватническая политика кокандских правителей. Борьба кыргызского народа против кокандского гнета.
Кокон башкаруучуларынын басып алуучулук саясаты. Кыргыздардын кокон эзүүсүнө каршы күрөшү.
28. Тайлак баатыр - предводитель кыргызов в борьбе с иноземными захватчиками.
Тайлак баатыр – чет өлкөлүк баскынчыларга каршы күрөштүн жетекчиси.
29. Общественно-политическое и социально-экономическое положение кыргызских племен в Кокандском ханстве.
Кокон хандыгынын мезгилиндеги кыргыз урууларынын коомдук-саясий жана социалдык-экономикалык абалы.
30. Алымбек – датка и его роль в политической жизни Кокандского ханства.
Алымбек датка жана анын Кокон хандыгынын саясий турмушундагы ээлеген орду.
31. Эпос «Манас» - памятник устного народного творчества кыргызов.
«Манас» эпосу кыргыз элинин оозеки маданиятынын туу чокусу.

32. Посольско-дипломатические отношения кыргызских племен и России во второй половине XVIII - первой половине XIX вв.
Кыргыз урууларынын Россия менен болгон элчилик-дипломатиялык алакалары (XVIII к. экинчи жарымы – XIX биринчи жарымы).
33. Присоединение Северного Кыргызстана в состав России.
Түндүк Кыргызстандын Россиянын курамына кошулушу.
34. Народное восстание 1873-1876 гг. в Кокандском ханстве. Завоевание Россией Южного Кыргызстана. 1873-1876 жж.
Кокон хандыгындагы элдик көтөрүлүш. Россиянын түштүк Кыргызстанды басып алышы.
35. Исторический портрет Атаке батыра.
Атаке баатырдын тарыхый портрети.
36. Исторический портрет Ормон-хана.
Ормон-хандын тарыхый портрети
37. Манап племени Бугу Боромбай Бекмурат уулу.
Бугу уруусунун манабы Боромбай Бекмурат уулу.
38. Исторический портрет Шабдан батыра.
Шабдан баатырдын тарыхый портрети.
39. Исторический портрет Байтик батыра.
Байтик баатырдын тарыхый портрети.
40. Курманжан - датка - правительница алайских кыргызов.
Курманжан датка алайлык кыргыздардын канышасы.
41. Колониальная политика царской России: система управления, налоги, аграрная политика, промышленность, социальный состав населения.
Падышачылык Россиянын колониалдык саясаты: башкаруу системасы, салыктары, агрардык саясаты, өнөр-жайы, элдин социалдык катмары.
42. Андижанское восстание 1898 г. 1898 жылдагы Андижан көтөрүлүшү.
43. Восстание 1916 г.: причины, ход восстания, подавление, историческое значение.
1916- жылдагы көтөрүлүш: себеби, жүрүшү, басылышы, тарыхый мааниси.
44. Первые кыргызские историки и просветители - Осмоналы Сыдык уулу, Белек Солтоноев. Кыргыз элинин алгачкы тарыхчылары жана агартуучулары – Осмоналы Сыдык уулу, Белек Солтоноев.
45. Великие манасчи Сагынбай Орозбак уулу и Саякбай Каралаев.
Улуу манасчылар Сагынбай Орозбак уулу жана Саякбай Каралаев.
46. Февральская революция в Кыргызстане. Демократизация общественной жизни.
Кыргызстандагы февраль революциясы. Коомдук турмуштагы демократиялашуу.
47. Особенности установления советской власти в Кыргызстане.
Совет бийлигинин Кыргызстанда орношуусунун озгочолуктору.
48. Причины гражданской войны. Басмачество: зарождение движения и цели, основные движущие силы. Гражданский согуштун себептери. Басмачылык: кыймылдын башталышы, максаты жана негизги кыймылдаткыч күчү.

49. Мятежи русско-украинского крестьянства против советской власти на Севере Кыргызстана. Түндүк Кыргызстандагы орус-украин дыйкандарынын Совет бийлигине каршы козголоңу.
50. М.В.Фрунзе – командующий Туркестанским фронтом. М.В.Фрунзе – Түркстан фронтунун башкы командачысы.
51. Создание основ советской аграрной политики. Земельно-водные реформы (1921-1923 гг.; 1927-1929 гг.). Советтик агрардык саясаттын негизделиши. Жер-суу реформасы (1921-1923 жж.; 1927-1929 жж.).
52. Неудачная попытка создания Киргизской Горной области (1922 г.). Тоолуу Кыргыз обласын түзүүдөгү ийгиликсиз аракеттер (1922 ж.).
53. Этапы становления и развития кыргызской советской государственности. Кыргыз совет мамлекетинин түзүлүшүнүн өнүгүү этаптары.
54. Кооперация. Коллективизация. Переход кыргызского кочевого населения к оседлости. Кооперация. Коллективдештирүү. Кыргыз кочмондорунун отурукташуусу.
55. Промышленные предприятия Кыргызстана в годы нэпа. Индустриализация. ЖЭС (НЭП) жылдарындагы Кыргызстандагы өнөр-жай ишканалары. Индустриалаштыруу.
56. Культура Кыргызстана в 20-30 – х гг. XX в. XX кылымдын 20-30 – жылдарындагы маданият.
57. Исторический портрет Абдыкерима Сыдыкова. Абдыкерим Сыдыковдун тарыхый портрети.
58. Исторический портрет Юсупа Абдрахманова. Жусуп Абдрахмановдун тарыхый портрети.
59. Касым Тыныстанов и его вклад в разработку кыргызской национальной письменности. Касым Тыныстанов жана анын улуттук кыргыз жазуусун иштеп чыгуудагы салымы.
60. Ишеналы Арабаев - видный представитель кыргызских просветителей XX века. Ишеналы Арабаев -XX кылымдагы кыргыз аргартуучуларынын көрнүктүү өкүлү.
61. Формирование административно-командной системы. Массовая репрессивная кампания в СССР и ее отражение в Кыргызстане. Административдик-буйрукчул системанын калыптанышы. СССРдеги массалык куугунтук жана анын Кыргызстанга тийгизген таасири.
62. Участие воинов-кыргызстанцев в Великой Отечественной войне. Кыргызстандык жоокерлердин Улуу Ата Мекендик согушка катышышы.
63. Экономика Кыргызстана в годы Великой Отечественной войны. Улуу Ата Мекендик согуш жылдарындагы Кыргызстандын экономикасы.
64. Иван Васильевич Панфилов - командир 316-й (8-й гвардейской) стрелковой дивизии. Иван Васильевич Панфилов – 316 (8-гвардиялык) аткычтар дивизиясынын командачысы.
65. Бессмертный подвиг Чолпонбая Тулебердиева. Чолпонбай Түлөбердиевдин өлбөс-өчпөс эрдиги.
67. Послевоенное развитие экономики Кыргызстана. Социально-экономическое положение населения. Кыргызстандын согуштан кийинки жылдардагы экономикасы. Экинчи социалдык-экономикалык абалы.
68. Экономика Кыргызстана в 1953-1964 гг. 1953-1964-жылдардагы Кыргызстандын экономикасы.

69. Изменения в общественно-политической жизни Кыргызстана в 1953-1964 гг. 1953-1964-жылдардыгы Кыргызстандагы коомдук-саясий өзгөрүүлөр.
70. Развитие культуры Кыргызстана в 1946-1964 гг. 1946-1964-жылдардагы Кыргызстандагы маданияттын өнүгүшү.
71. Исхак Раззаков: политический портрет. Исхак Раззаков: саясий портрет.
72. Иса Ахунбаев - первый президент Академии наук Киргизской ССР. Иса Ахунбаев – Кыргыз ССРинин илимдер Академиясынын биринчи президенти.
73. Общественно-политическое и социально-экономическое развитие Кыргызстана в 1965-1985 гг. 1965-1985-жж. Кыргызстандагы коомдук-саясий жана социалдык-экономикалык өнүгүү.
74. Литературное творчество и общественная деятельность Чингиза Айтматова. Чынгыз Айтматовдун адабий чыгармачылыгы жана коомдук ишмердүүлүгү.
75. Кыргызстан в эпоху перестройки 1985-1991 гг. Общественно-политическая и экономическая обстановка. Кыргызстан 1986-1991 жылдардагы кайра куруу доорунда. Коомдук-саясий жана экономикалык абалы.
76. Ошские события 1990 г.: причины и уроки. 1990 жылдагы Ош окуясы: келип чыгуу себептери жана сабактары.
77. Провозглашение независимости Кыргызстана. Декларация о государственной независимости Кыргызской Республики (31 августа 1991 г.) Кыргызстандын көз карандысыздыгынын жарыяланышы. Кыргыз республикасынын көз карандысыздыгы жөнүндөгү Декларациясы (31 август 1991 ж.)
78. Жогорку Кеңеш - орган законодательной власти независимого Кыргызстана. Жогорку Кеңеш – көз карандысыз Кыргызстандын мыйзам чыгаруу бийлигинин органы.
79. Конституция Кыргызской Республики 1993 г. 1993 жылдагы Кыргыз Республикасынын Конституциясы.
80. Правительство Кыргызской Республики – высший орган исполнительной власти. Насирдин Исанов – первый Премьер-министр Кыргызской Республики. Насирдин Исанов – Кыргыз Республикасынын биринчи Премьер-министри.

Литература.

- Осмонов О.Дж. История Кыргызстана (с древнейших времен до наших дней). Учебник для высших учебных заведений. Б., 2005.
- Анканов А.А. История Кыргызстана (с древнейших времен до наших дней). Учебник для высших учебных заведений. Б., 2009.

Кыргыз тили жана адабияты боюнча мамэкзамендин суроолору

Кыргыз эли колдонгон жазуулар

Жазуу- тил илиминин бир бөлүгү

Алфавит деген эмне?

Кыргыз тили качан Мамтил статусуна ээ болгон?

Орхон-Енисей жазууларын окуган окумуштуулар . Биринчи ким окуган?

КР символикалары: КР гимни, туусу, герби качан кабыл алынган?

“Тил деген бул – метрикасы улуттун...” ыр саптары кимдин калемине таандык?

Фонетика эмнени үйрөтөт?

Сингармонизм закону

Үндүү, үнсүз тыбыштар

Йоттошкон тамгалар

Кыргыз тилинде 2 тыбышты билдирген тамгалар

Орфоэпия. Сөздөрдү туура сүйлөө

Орфография. Сөздөрдү туура жазуу

Жер-суу, газета-журналдардын аттары кандай жазылат?

Лексика деген эмне?

Синоним сөздөр

Антоним сөздөр

Омоним сөздөр

Фразеологизмдер

Эскирип колдонуудан чыккан сөздөр

Татаал сөздөр: кош, кошмок, бириккен, кыскартылган сөздөр

Кош сөздөрдүн жазылышы

Кошмок сөздөрдүн жазылышы

Кыргыз тилиндеги диалектилик лексика. Канча диалект бар?

Лексикография. Сөздүктүн түрлөрү. Орфографиялык сөздүктүн автору?

Уңгу, мүчө. Жак, таандык, жөндөмө, мүчөлөр

Ташымал

Кыргыз тилиндеги сөз түркүмдөр. Канча сөз түркүмү бар?

Көптүк –лар мүчөсү

Сын атоочтун даражалары. Басаңдатма даражадагы сын атооч сөз.

Сан атооч: чамалама сан атоочтор

Кесиптик лексика деген эмне?

Синтаксис.

Сөз айкашы. Этиштик сөз айкашы. Атоочтук сөз айкашы.

Сүйлөмдөгү сөздөрдүн байланыш жолдору:

Ээрчишүү байланышындагы сөз айкашы

Башкаруу байланышындагы сөз айкашы

Ыкташуу байланышындагы сөз айкашы

Таандык байланыштагы сөз айкашы

Сүйлөм түзүлүшүнө карай канчага бөлүнөт?

Жөнөкөй сүйлөм, анын түрлөрү

Татаал сүйлөм: багынычсыз жана багыныңкы татаал сүйлөм

Багыныңкы татаал сүйлөмдүн түрлөрү

Иш кагаздары:

1.Өздүк иш кагаздары: үлгүлөрү

2.Уюштуруу-тескеме иш кагаздары: үлгүлөрү

Адабият боюнча суроолор

“Манас” эпосу жанрдык белгиси боюнча кандай эпос?

Эпостун каармандарынын аттары, баатырлардын минген аттары

“Манас” үчилтиги ЮНЕСКОнун материалдык эмес, маданий мурастарды коргоо боюнча тизмесине качан кирген? (2013)

Манастын жары Каныкейдин өз аты ким болгон?

“Манас” эпосу С.Каралаевдин варианты боюнча канча ыр саптарынан турат?

“Кут алчу билимдин” автору?

Ж.Баласагынга берилген ордолук наам?

Махмуд Кашгари-Барскани ким болгон?

«Шырылдаң» кайсы учурда ырдалат?

Мифтик окуялар көп чагылдырылган эпос?

Кожожаш ким болгон?

“Кожожаш” эпосунун идеялык мааниси

Аккан суу тууралуу 7 күн ырдаган акын?

Жеңижоктун чыгармачылыгы. Акындын өз аты ким?

Тоголок Молдонун чыгармачылыгы, анын өз аты ким?

Тоголок Молдо кандай чыгармаларды жазган?

“Манас” эпосу боюнча өз вариантын кагазга түшүргөн акын?

Барпы Алыкуловдун чыгармачылыгы

Берейин десем малым жок,

Мал табууга алым жок.

Кедейликтин дартынан,

Тышым жалын, ичим чок.

Бул ыр саптары кайсы акындын калемине таандык?

«Ысык-Көл кээдетынч да, кээде толкун,

Толкуса толкунуна тең ортокмун...». Бул ыр саптары кайсы акынга таандык?

“Узакжол” повестинин автору

«Атанын тагдыры» драмасынын автору

Молдо Кылычтын чыгармалары

Кыргыз адабиятында басмадан эң биринчи

китеп болуп чыккан казал жана анын

автору

Туңгуч кыргыз алфавитинин, кыргыз алиппесинин автору
Эң алгач кыргыз тилинин грамматикасын иштеп чыккан илимпоз-агартуучу
«Балка», «Чалкар» деген каймана ат менен белгилүү болгон жазуучу
Кыргыз тилинде чыккан эң биринчи
газета?

Ж.Турусбековдун чыгармачылыгы

Т.Касымбеков “Сынган кылыч” романы

“Курмандан датка” ыр түрүндөгү романынын автору, 1981-жылы «Кыргыз эл акыны», 2007-
жылы «КРнын Эл Баатыры» наамын алган акын?

С.Эралиев «Ак Мөөр» поэмасы

А.Осмоновдун ырлары.

Б.Сарногоевдин чыгармачылыгы

«Мен киммин? Мен бир акын жамансары,

Колунда койкондогон калемсабы.

Энекем эптеп төрөп койсо керек,

Кыргыздын көбөйсүн деп адам саны». Бул ыр саптары кайсы акындын калемине таандык?

А.Токомбаевдин ыр түрүндөгү романы?

Француз жазуучусу Луи Арагон «Махабат жөнүндө эң сонун баян» деп атаган чыгарма?

Ч.Айтматов кайсы сыйлыкты алган эмес?

Акбара, Ташчайнар кайсы чыгармадан?

Арсен Саманчин Ч.Айтматовдун кайсы романынан?

Качкын Ысмайыл Ч.Айтматовдун кайсы повестинен?

«Кыргыз туруп кыргызды, Эки бөлүү – Кылмыш бу!» - бул ыр саптары кимге таандык?
«Тил жоголбойт,
Жоголсо, жоголот дил
Улуң дагы, кызың да,
Жоголот бил!
Тил жоголбойт,
Жоголсо айланасың,
Колу-бутсуз манжуга тоголок бир!» .Бул ыр саптарынын автору